

ปฏิรูปประเทศด้วยการแก้ไขความเหลื่อมล้ำ

■ บุญยิ่ง ประทุม

อาจารย์ประจำหลักสูตรการพัฒนารัฐมนตรี
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช

ทางการศึกษา

ในช่วงต้นเดือนมิถุนายนเป็นระยะเวลาแห่งการเริ่มต้นของการเปิดภาคการศึกษาเกือบทุกระดับทั้งระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ตลอดจนภาพที่เห็นอยู่เป็นประจำในช่วงนี้ คือ เทศกาลการรับน้องใหม่ในระดับอุดมศึกษาหรือร่วมมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาให้เห็นอยู่เกือบทุกมหาวิทยาลัยรวมทั้งได้มีการเริ่มจัดการเรียนการสอนไปพร้อมๆ กัน

ส่วนประเด็นร้อนเกี่ยวกับการศึกษาที่เป็นข่าวในปัจจุบัน เช่น ประเด็นเกี่ยวกับการสอบบรรจุแต่งตั้งตำแหน่งครูผู้ช่วยสอบแล้วได้แต่ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูมีจำนวนกว่า 100 คน ทำให้ขาดคุณสมบัติทำให้ไม่อาจจะไปรายงานตัวเพื่อบรรจุและแต่งตั้งได้และกรณี นางสาวนริศกา เต สกกุลดารชาติ ซึ่งได้สอบติดคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2553 แต่ไม่ได้ถูกตัดสิทธิ์ในการเข้าศึกษาเพราะว่าได้มีประวัติในเรื่อง "เกี่ยวกับการหมิ่นสถาบัน" เป็นต้น แม้กระทั่งข่าวการเผาห้องสมุดชั้นล่างอาคารมหิตลวิทย์ยานุสรณ์ โรงเรียนมหิตลวิทย์ยานุสรณ์ ของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยให้เหตุผลของการเผาว่า สาเหตุจากความเครียดเพราะเรียนไม่ทันเพื่อนและต้องแข่งขันทางวิชาการกันสูงเพื่อก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาระบบการศึกษาและการจัดการด้านการศึกษาของไทย

สถานการณ์และปัจจัยหลายอย่างดังกล่าวข้างต้นนั้น ทั้งระบบการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนนักศึกษาในปัจจุบันทำให้มีการพิจารณาถึงการปฏิรูปการศึกษาและการปรับปรุงทั้งระบบการศึกษา สถาบันการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา อย่างเช่นกรณีสถาบันการศึกษาที่ได้มีการผลิตบุคลากรทางการศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนปัจจุบันได้มีปรับปรุงหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์และคณะครุ

ศาสตร์จัดให้มีการเรียนการสอน 5 ปี และรัฐบาลที่มีกระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงที่ขับเคลื่อนด้านการศึกษาได้มีนโยบายด้านการศึกษา เช่น โครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ โครงการโรงเรียนดีประจำตำบล เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เป็นอยู่ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น โรงเรียนที่อยู่ในชนบทห่างไกลกับโรงเรียนที่อยู่ในเมืองที่มีความเหลื่อมล้ำกันทั้งบุคลากรทางการศึกษา อุปกรณ์ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เป็นต้น

หากแต่ว่า กระบวนการปฏิรูปประเทศนั้นจะต้องปฏิรูปเชิงโครงสร้างทางสังคมทั้งระบบ ไม่ใช่ปฏิรูปส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น จะต้องมีการบูรณาการในแก้ไขปัญหทั้งระบบของโครงสร้างทางสังคมเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน

การศึกษาที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญซึ่งการศึกษานั้นมีไม่เพียงในสถาบันการศึกษา โรงเรียน มหาวิทยาลัยเท่านั้น ยังมีการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในระบบหรือในสถาบันทางการศึกษาที่เป็นทางการ หากแต่ยังมีการศึกษาอีกอย่างหนึ่ง คือ การศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) และกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) โดยมุ่งพัฒนาบุคคลให้สามารถพัฒนาตนเองและปรับตัวตนเองให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม การเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม รวม

ทั้งเทคโนโลยีที่ทันสมัยซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ เป็นพลวัตไม่หยุดนิ่ง ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ

การปฏิรูปประเทศด้วยการแก้ไขปัญหาคือความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ก็ถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ นอกจากการปฏิรูปด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจแล้ว องค์ประกอบด้านการศึกษาที่เป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาคิดคิดเชิงสร้างสรรค์ ความมีเหตุผล ตลอดจนความมีคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคนให้มีการศึกษาควบคู่กับคุณธรรมและจิตสำนึกในการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยและมีจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ตลอดจนการมีจิตใจที่มีเมตตาและความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

การขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงต้องมีการพิจารณาให้ความครอบคลุมทุกด้าน และเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และทุกภาคส่วนของสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมความคิดเห็นและแสวงหาแนวทางการปฏิรูปด้านการศึกษาาร่วมกันเพื่อนำไปเป็นนโยบายและแนวทางในการปฏิรูปประเทศไทย